No. 2119 Zaterdag 16 Augustus 1924. 41ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

it Blad verschijnt elken Zaterdag.
bonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: St. Elisabeth's Gasthuis.
Administratie: St. Thomas-college.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

gr. M. J. Niewindt

24 -- 27 AUGUSTUS -- 1924.

II.

De toestand en de verhouding in ze Kolonie is in den loop der vo- en deze eeuw zóó ontzaggelijk wijzigd, dat het verleden zich voor zen blik, geheel aan de moderne iste eeuw-omgeving gewoon ge- kt, achter een wazig gordijn terug- kt.

De jeugd onzer Katholieke Missie lt zich in nog dichteren nevel, aardoor slechts hier en daar een rak schijnsel heenbreekt.

Een geschiedenis der kerkelijke aan- legenheden, zij 't ook beknopt, als n betrouwbare gids om den lezer n weg te wijzen, ontbreekt daarbij eenemale.

Toch moet men den geheelen lij- nsweg kunnen overzien, dien het tholicisme hier in de XVIIe en XVIIIe uw heeft afgelegd, om zich in te nken in den toestand, zooals de ostolische Prefect, Pastoor M. J. EWINDT hier aantrof, nu een eeuw leden.

Op welken grondslag heeft Pastoor NIEWINDT zijn gebouw der Katholieke ganisatie opgetrokken?

Wij zijn in het jaar 1824.

Het Engelsch tusschenbestuur (1807 1816) heeft sedert 8 jaar voor het ollandsch gezag de plaats geruimd. De politieke verwisseling heeft den onomischen toestand niet bestendig n goede beïnvloed. De teugels van t koloniaal bewind zijn strak aan- haald in handen van Gouverneur [illegible] jaar, wiens pogingen voor den [illegible] oei dezer eilanden weinig waardee- ng, nergens medewerking ontmoe- n, wiens optreden overal wantrou- en, wiens daden kritiek en afkeer tlokken.

De eigenlijke handel en invoer van aven is in naam afgeschaft, maar slavernij zelf bestaat nog in vollen nvang. Wel is waar ondervinden e ongelukkigen hier over het alge- een niet zulk een onmenschelijke ehandeling als in Suriname en an- re landen der nabuurschap, doch ok hier nog worden de slaven als ke andere koopwaar verhandeld, [illegible] en uitgevoerd met misken- ng en verbreking van elken familie- and.

Nu reeds 30 à 40 jaar na de vluch- ge periode van voorspoed en weelde, uurt het hopeloos verval van Cura- çao voort. Kooplieden, die nog iets te verliezen hebben, verlaten de een na den anderen het eiland. Handel en scheepvaart liggen vrijwel stil zonder vertier, alle geestkracht is gedoofd. Wien de nood dringt, maakt zijn slaven, — in een restloos kapitaal dat het vermogen van den eigenaar opteert, — te gelde of voert ze mee naar andere koloniën, waar méér voorspoed heerscht.

Sinds 5 jaar houdt een schrikwekkende droogte aan en doet oogst na oogst mislukken.

Nog steeds schrijven we het jaar 1824.

Het kwijnend godsdienstig leven der Roomsche bevolking beperkt zich tot het stadsgedeelte, zich terugtrekkend binnen de muren van de onoogelijke St. Annakerk, (het eenige katholieke Godshuis van het geheele eiland), wier geldmiddelen men eenige jaren terug, toen de Engelschen het niemand lastig maakten, heeft uitgeput en verkwist met het optrekken van een plomp, vormeloos muurgevaarte, dat bij wijze van toren tegen het gebouw staat vastgeduwd. Noch het prestige van den godsdienst, noch het uiterlijk van het bedehuis heeft er iets in aanzien en schoonheid bij gewonnen.

Zoowel het in- als uitwendig godsdienstig leven kwijnt. Van een eigenlijk verval kan men niet spreken, omdat er nooit een krachtig, bloeiend, rijk vruchtdragend leven geweest is. Kerkelijke organisatie ontbreekt ten eenemale.

Nog spreekt men met diepe vereering van de beide laatste Hollandsche priesters, Stöppel en Pirovano, beiden van de orde van St. Franciscus, voor enkele jaren tot een beter le- [illegible] priesters, wegens den [illegible]-oorlog aan de kust een gedwongen of vrijwillige ballingschap op ons eiland voor lief nemend, en door het kerkbestuur als hulppriesters in dienst genomen, weiden de kudde van den Curaçaoschen schaapstal, sommigen naar best vermogen als waardige herders, wien het zielenheil der geloovigen boven alles ter harte gaat; anderen helaas meer als huurlingen, door hun niet altijd onberispelijken levenswandel de godsdienstige onverschilligheid der katholieken nog krachtiger voedsel gevend.

Het college kerkmeesters waakt met een jaloersche zorg over de gelden en bezittingen der gemeente, legt in overmatigen ijver volkomen beslag op de regeling van alle ook zuiver kerkelijke en geestelijke aangelegenheden, kent als bij traditie geen hoogere roeping dan in eigen boezem elkanders meening te bestrijden, ter afwisseling het leven van den pastoor-infunctie te veronaangenamen en te verbitteren en als regel diens voorstellen en pogingen tot verhooging van den godsdienst wantrouwend af te keuren en te dwarsboomen.

Met volle handen ligt het onkruid over den onbewerkten akker uitgestrooid, het schiet welig op en vindt rijkelijk voedsel in ijverzucht en eigenbelang, in twist en tweespalt tusschen standen en families, een kanker waarmede de Curaçaosche maatschappij sinds overoude tijden als 't ware erfelijk belast is. Het geweldadig en eigenmachtig ingrijpen van het wereldlijk gezag, zoodra de strijd uitbreekt en hoog opvlamt, wordt soms door eigen schuld uitgelokt of vrijwillig verkozen, altijd als een reddende engel in den nood begroet. Maar ook dit brengt geen bestendige verzoening.

Het is een slaande engel des verderfs, die grieven smoort, het geestelijk gezag aan banden legt, den godsdienst onderdrukt. De vlammen worden gedoofd, — de vonken der oneenigheid blijven onder de asch voortsmeulen.

Sinds onheugelijke tijden wordt de geheele slavenbevolking der Benedenwindsche Eilanden gerekend den Katholieken godsdienst te belijden, d.w.z. het was hun toegestaan het H. Doopsel te ontvangen. Ook tot de andere Sacramenten te naderen, werd hun deels door den onwil of gebrek aan medewerking der eigenaars, deels door het gemis aan kerken en priesters vrijwel onmogelijk gemaakt. Wel was [illegible] West-Indische Compagnie door de Bewindhebbers de zorg voor de „aantelinge" der slaven met nadruk aan het Bestuur opgelegd.

Over de geheele Oost- en Westdivisie, — de tegenwoordige buitendistricten, — valt geen spoor van kerk of bedehuis te ontdekken. Daar ligt de wijngaard geheel braak en met een doornbosch overwoekerd.

Op Bonaire bestaan op vier uur afstand van elkander twee bouwvallige stroohutten, waarin, bij hoogst zeldzame gelegenheden bij de overkomst van een priester, de H. H. Geheimen worden opgedragen.

Sinds 6 jaar is er het H. Doopsel niet meer toegediend.

Op Aruba, hoewel minder zeldzaam door een priester van Curaçao of van de meer nabij gelegen kust van Venezuela bezocht, is de toestand weinig beter.

In de hut, die voor kerk dient aan de Noord, wijst men het graf, waar de laatste wettige, Apostolische Prefect, de eerbiedwaardige priester Pirovano sedert 4 jaar zijn laatste rustplaats heeft gevonden.

Oud en afgeleefd, niet meer bestand en opgewassen tegen de tweedracht in de kerkgemeente op Curaçao, had [illegible] teruggetrokken, om zijn vervallen krachten nog nuttig te wijden aan de Indianen van dit eiland.

Op de Bovenwindsche Eilanden St. Martin, Saba en St. Eustatius bestaat zelfs geen schijn of schaduw van een katholiek kerkgebouw. Bij menschengeheugenis heeft er geen katholiek priester een voet aan wal gezet. Hier en daar leeft in enkele families nog een vage traditie, dat zij rechtens tot de Roomsche religie behooren. Doch allen gaan bij de Methodisten ter kerke.

Minder nog de oproeping van Koning Willem I, eerst in de Noordelijke, later ook in de Zuidelijke Nederlanden, om katholieke zendelingen voor het eiland Curaçao, dan wel de noodkreet van den Apostolischen Prefect Wennekers van Suriname, dat er in de kolonie Curaçao meer dan 800 kinderen van katholieke ouders zonder doopsel voortleefden, had eindelijk weerklang gevonden in een moedig priesterhart om de zorg van die verlaten en verwilderde kudde op zich te nemen.

Die man was de Eerw. Heer MARTINUS JOHANNES NIEWINDT, sinds Januari 1821 kapelaan aan de Fransche kerk te Amsterdam.

De vreemde stilte.

Maandenlang was het nu al zoo: rakke wind en stralende zonneschijn. ie hadden al wat kwetsbaar was erschroeid, verschrompeld, uitgedord n niets dan harde stekeligheid overind laten staan. Grauw-grijs staken e ruige rotskartels, glooiden de kale ellingen tegen het onveranderlijk henelblauw. Eens was dat alles groen eweest, in de korte [illegible] kwikkende regentijd [illegible] e weken hadden wind en zon al het onge teere leven weer gegrepen en gedood. Het groen, de kleur van milde moeder-aarde, was haast verdwenen, teruggebracht tot op enkele laaggelegen plaatsen, waar het water samenliep, en waar in de hofjes wat schaduw was te vinden: oasen van tropenweelde in de dorre woestenij.

Grijs de grond, grauw de enkele, verwaaide boomen, verbogen in de vaart van den altijd uit één richting genden wind. Een duinlandschap in groot, naar het oosten toe: kale kopjes en laag doorngewas; stoffige wegen omzoomd met de lugubere, onwezenlijke vormen der grijs-bestofte cactussen, soms meters hoog oprichtend hun parallele stompen, droomfiguren gelijk; of met, laag bij den grond, de potsierlijk gekromde „Spaansche juffers", heviger bestekeld nog dan de groote lobbessen. Slechts hier en daar stond de glorie van een eenzame vuurroode Flamboyant, óf van nog zeldzamer Bougainville, vreemde straling van een geurig-zoeten zomer, verdwaald en verloren in het dorre oord.

Alleen, wat het land aan kleur miste, gaf het gezicht van verre op de stad: een verrassend mozaïek in alle tinten van het lichtste crême, geel en rood, tot purper-paars der gesausde huizen en pannen dakken.

Hoewel midden op den dag, in den ongetemperden zonneschijn, te schel voor de oogen, kon laat in den middag, wanneer de felheid zich verzachtte in het lage rustige avondlicht, die kleurengamma, uitgespreid aan den voet van den berg, op het [illegible] de eindelooze blauwe zee, tot een wonderlijk schoon schouwspel worden.

De blauwe zee! Bij het harde grauwe rotsland, het felle witte licht in het boomenlooze stadje, is de zee het eenig verheven, grootsche schoon. Blauw, blauwer elken nieuwen zomerdag, in vele malen dieper tint weerspiegelend het effen luchtazuur, zeegroen gerand langs de kustlijn, bruist ze en beukt door de dagen en door de nachten op de brokkelige rotsen. Het is de Caribbean, de spokende zee van Robinson, van de schrikwekkende hurricanes in den najaarstijd — maar zelfs deze trekken de dorre klippen van het eiland om en storen het maar zelden in zijn starre rust. De albeheerschende zee, het groote waarin dit kleine stukje land omsloten ligt, overstemt elken klank met haar bruisende, schuimende, hoogop-spattende branding, forsche begeleiding van het stille leven aan haar boorden; altijd levend, altijd bewegend, leven bergend en leven aanvoerend van verre kusten. De wijde zee brengt bevrijding uit de engheid van het eiland-bestaan; zij is het milde en levende tegenover de doodsche dorheid van het land: schitter-stralend in dezelfde zon die het leven te land verschroeid, voortbewogend door denzelfden wind die de plant en dier uitgemergeld heeft. In de eindeloosheid van de zee is rust-in-beweging, rhythme en harmonie; in de zee, en in de dagelijks keerende pracht van de tropische sterrenhemel met haar ongekend-rijke sprankeling van licht.

Na den hevigen gloed van elken dag is steeds de avond een verkwikkende heerlijkheid; dan is héén het licht, en héén de zonnebrand; en de onvermoeide wind jaagt voort en brengt verkoeling en verademing. Zoo gaat het op en neer, dag aan dag, week aan week, maand aan maand, totdat de overdaagsche hitte en droogte op een toppunt zijn gekomen, tot het niet erger meer worden kan.... Dan nadert de kentering.

De Septemberzwaluwen zijn er geweest, op den doortrek al van 't koude noorden naar nog zuidelijker streken. Ze wiekten en zwenkten over het water, en rij-den zich op de draden van het wrakke telefoontje, net als overal elders. Toen kwamen de pelikanen, ze vlogen langs de kust van west naar oost, paar aan paar; loodrecht duikend, schommel-drijvend op de golven, en dan weer voort. Er kwamen steeds meer, steeds anderen, dagen lang; waar vandaan, en waarheen? Ze zijn geen blijvers, evenmin als de kleine zwaluwtjes, maar boden van een nieuw jaargetij.

Er is verandering op til. Stilte nadert; verwachten is in de lucht. De atmosfeer is ermee geladen, wordt zwaar van verwachting. De passaat mindert, de avondwinden blijven uit, en drukkender nog blijft 's nachts de warmte wegen. Wolken drijven over, drijven langs; in de verte, op zee, vallen buien, maar het eiland blijft dorsten in zonneschuin.

Totdat ze er op een morgen is: de stilte, de bijna volkomen roerloosheid van de zee. Ze bruist niet, ploft niet, bonkt niet op de kust: zachtjes spoelen de golfjes over de steenen en de geweldige stemmen die nacht en dag alle ander geluid overheerschen, zwijgen nu. Effen ligt de zee, in een fijne rimpeling, bijna spiegelglad, roeibootjes plassen hun riemen in het water, het poffend rhythme van een motorsloepje klinkt van verre. Er is een plechtigheid in de atmosfeer als op een stillen Zondagmorgen. Als plechtig ook komen de groote stoomschepen aanglijden over het blanke watervlak, en vreemdluid klinken de seinen op de stoomfluit.

Dezen dag komt er een vreemd oorlogschip binnen, witgrijs schijnt het in het doorschijnend morgenlicht, en dompend dreunen de kanonschoten door de stilte, terwijl de witte rook hangen blijft. De zee is nu niet blauw meer, maar blank-grijs, even groen geplekt langs de kust, en de horizon ligt als een donkere streep getrokken langs de bewolkte gezichtseinder. En daar zijn óók weer: de blauwe bergen van de overzij, vormen alleen, ongekende mysteriën bergend; het verre vasteland, reeds meer dan een half jaar aan het oog onttrokken; de groote wereld, waar 't lijkt of dit kleine brokje van losgeraakt is. Doorschijnendklaar is de lucht; er moet veel regen gevallen zijn daar in de verte. Zware donkere luchten drijven over, drijven langs...

Dubbel lang, dubbel drukkend is de dag. Aan de landzij zucht alles, snakt naar de verfrissching die komen moet: het smachten is er als een tastbare obsessie geworden. Maar over de zee blijft steeds dat wonderlijke, dat teer-heldere van de stilte, de klaarheid en het blanke licht; en 't is of het de oogenblikken vasthoudt, de uren traag doet gaan, het tijdstip van vervullen opschort... Den heelen dag blijft de roerloosheid hangen, en de avond komt in ongekende pracht van purper, met een zonsondergang in vlammend mysterie van kleur- en wolkenspel, maar ook met onheilspellend blauwgroen en loodgrijs aan de oostelijke kimmen in de zee.

Den volgenden morgen jaagt een zievende wind aan en dan stroomt de milde regen eindelijk in stralen omlaag. —

T. BERGMANN—JELGERSMA.

Curaçao, October 1923.

Noot van de Redaktie.

Bovenstaand stuk keurig proza, — het mooiste misschien, wat ooit *op* en *over* Curaçao geschreven is, — komt voor in de Juni-aflevering van dit jaar van *De Gids*.

De hooggeachte schrijfster was zoo hoffelijk en welwillend, ons te machtigen het over te nemen en in ons blad af te drukken, waarvoor wij hierbij HEd. oprechten dank betuigen.

De natuurlijke Hulpbronnen van Aruba.

In de laatste zitting van den Raad van Politie op 25 Juli heeft de Heer J. B. ARENDS, landraad, weer eenige belangrijke punten ter sprake gebracht, n.l. de *natuurlijke hulpbronnen* van dat eiland, die meer productief kunnen gemaakt worden.

Als zoodanig noemde Spreker er drie heel voorname op, n.l. de gouden phosphaat-ontginning en de aloëcultuur.

1o. *De gouddelving.* Na de ontdekking van het eerste goud op Aruba in 1824, is de ontginning daarvan eerst in handen van het Gouvernement geweest, daarna in 1829 een concessiesysteem ingesteld. In 1832 ging men over tot het afgeven van permitten tegen betaling van 1 fl per maand. Dit klein bedrijf kwam nooit tot bloei, zoodat in 1853 de vrije gouddelving werd opgeheven en een concessie tot ontginning verleend aan L. J. de Jongh in den Haag. Deze werkte met verlies, zoodat deze concessie in 1866 weer werd ingetrokken en de vrije gouddelving met het permitstelsel opnieuw werd ingevoerd. Dit was weer van heel korten duur, zoodat op 12 Dec. 1867 L. Isola, waarvan de Heer Arends in zijn rede sprak, de concessie kreeg voor 25 jaren tegen een vast recht van 2500 fl 's jaars. Doch reeds het volgend jaar droeg deze zijn concessie over aan de *Aruba Island Gold Mining Co.* te Londen, welke in 1881 overging in handen van de *Aruba Agency Cy* te Londen. In 1899 kreeg alweer een nieuwe Mij, de *Aruba Gold Mining Co.* te Londen de concessie, die haar ten slotte in 1908 overdroeg aan de tegenwoordige *Aruba Goud Mij.*, welke echter tijdens den oorlog haar bedrijf tijdelijk moest stop zetten. Van het begin in 1824 tot 1 Dec. 1912 bedroeg de totale productie (behalve van de perioden van de vrije gouddelving, waarover geen gegevens bestaan) 1.158 KG. ter waarde van 1.800.000 gld. De concessie van de *Aruba Goud Mij.* liep in 1923 ten einde en wij gelooven niet dat die concessie daarna wederom werd vernieuwd of verlengd.

Wij geven deze bijzonderheden ter aanvulling van de rede van den Heer ARENDS, om onze lezers een beter overzicht te geven van de lijdensgeschiedenis van het goudbedrijf op Aruba.

De Heer ARENDS stelde in zijn rede de vraag, waarom het Gt. geen vergunning geeft voor het vrij delven van goud. Hij noemde het treurig, dat zooveel bewoners van het eiland, bezitters van stukjes grond, in wier bodem zeker nog groote hoeveelheden alluviaal goud aanwezig zijn, zich verplicht zien naar den vreemde te trekken om daar werk te zoeken. Zulke werkverschaffing door gouddelven zou het land en zijn bewoners ten goede komen en ook weer een reclame kunnen worden om maatschappijen uit het buitenland aan te lokken.

Doch ook zou het Gt. de bestaande *Aruba Goud Mij.* te hulp kunnen komen, die noodgedwongen door den oorlog het bedrijf moest stopzetten.

Dat deze laatste Mij. in normale omstandigheden genoeg levensvatbaarheid bezit, blijkt voldoende hieruit, dat zij reeds in de eerste jaren 25, 50 en 42½ % dividend uitkeerde.

Indien deze Mij. van het Gt. een wenk kreeg en eenige financieele steun ontving, zou zij zeker onmiddelijk weer haar werkzaamheden hervatten. Voor het Gt. is er niet de minste risico aan verbonden, omdat de Mij. als waarborg een groote voorraad ertsen ter waarde van 40.000 fl en de machineriën, die voor 10.000 fl van de Engelschen werden overgenomen, in onderpand zou geven.

2o. Over de *phosphaat-ontginning* kon de Heer Arends als niet-deskundig geen bijzonderheden mededeelen.

Doch wij meenen, dat op Aruba de voorraad phosphorzure kalk van 1ste kwaliteit zoo goed als uitgeput is, terwijl de mindere kwaliteit op het oogenblik op de wereldmarkt niet eens verhandeld wordt of verkoopbaar is.

3o. Rest nog als laatste natuurlijke hulpbron voor Aruba de *Aloëcultuur.* Spreker vestigde er de aandacht op, dat in de laatste weken weinig aloë naar New-York verscheept is. Ten gevolge van dien verstandigen maatregel was er in de laatste dagen weer eenige neiging tot stijging van den prijs. Alweer dus een bewijs voor de stelling, dat men op een redelijken prijs kan rekenen, mits de exporteurs er maar toe te bewegen zijn het product in Amerika niet te veel op te hoopen.

Twee banken op Curaçao hebben uit eigen beweging aan de exporteurs van aloë op Aruba een zeker bedrag voorgeschoten op hun aloëhars, die dan als waarborg naar Curaçao verscheept en daar in entrepot wordt opgeslagen. Hiervoor moest natuurlijk huur voor opslag en interest van het opgenomen bedrag betaald worden.

Deze banken maken daarmede goede zaken, doch als de aloë te lang in opslag blijft, dan wordt door huur en interest de winst weer opgeslokt. Indien het Gt. nu een filiaal van de *Curaçaosche Bank* kon oprichten op Aruba, en die exporteurs eenzelfde kans gaf tegen minder percentage, dan zou dat veel kunnen bijdragen ter verhooging van den prijs der aloë.

Spreker vroeg zijn medeleden deze woorden in overweging te nemen en met een afgerond voorstel voor den dag te komen.

Voorts koesterde hij de hoop dat ook het Gt. daaraan zijn aandacht zou schenken en iets ten goede beslissen. Evenzeer als het Gt. groote sommen besteedt voor de watervoorziening van Willemstad, moet het Gt er evenmin voor terugschrikken zijn medewerking te verleenen opdat ook die natuurlijke hulpbronnen van Aruba niet opdrogen, maar tot een nieuwe krachtige productie opleven.

✠

Cornelis Gorsira.

Den vorigen Zondag overleed alhier de Heer CORNELIS S. GORSIRA MZN. op den hoogen leeftijd van 77 jaar.

Van de jongeren zullen maar zeer weinigen hem gekend hebben, want eerst twee jaren geleden was hij, oud en gebrekkig, na meer dan 35 jaren afwezigheid, weer het land zijner geboorte komen opzoeken om hier te sterven. En sinds leefde hij hier vergeten en teruggetrokken zonder relaties met de buitenwereld.

Alleen van de ouderen, die daar Maandag namiddag rondom zijn graf bijeenstonden, zullen velen zich nog eens den levensloop van dezen merkwaardigen man te binnen gebracht hebben, en het belangrijke aandeel, dat hij in de economische opleving van ons eiland gehad heeft.

Het was in het jaar 1874 dat de Heer Cornelis Gorsira, die destijds woonde op zijn vaders plantage *Jan Zoutvat*, op jacht was op de plantage *Santa Barbara*, toen het eigendom van den Heer J. J. NAAR en bij die gelegenheid daar phosphaat ontdekte. Er heerschte in die dagen op Curaçao een ware phosphaat- of guano-koorts. Elke nieuwe ontdekking deed de temperatuur nog een paar graden hooger stijgen. In Juni 1871 had de eerste ontdekking van guano plaats op Klein-Curaçao, door een jongen Engelschman JOHN GODDEN, die door tegenstroom gedwongen daar te landen, bevond dat de bodem van dat eilandje bijna uitsluitend uit phosphaat was samengesteld. Op Aruba had in 1873 of begin 1874 ook de Heer Henri Waters Gravenhorst de belangrijke afzettingen van phosphorzure kalk op *Cero Colorado* ontdekt. Men begrijpt dus de waarde van de ontdekking van den Heer C. Gorsira. Het gevolg daarvan was, dat reeds in Januari 1875 de plantage *Santa Barbara* door den Heer Naar aan den Heer Michaël Brown Gorsira, den vader van Cornelis G., werd verkocht voor 80.000 fl. onder verplichting, dat wanneer binnen 25 jaren op die plantage phosphaat zou ontgonnen worden, aan den verkooper daarvan 3 fl voor elke verscheepte ton moest worden uitgekeerd. Spoedig werd dit laatste servituut voor 27.000 fl afgekocht.

Op 25 Mei 1875 verkocht M. B. Gorsira een onverdeeld half aandeel in de plantage aan John Godden en een maand later gaf hij hem voor den tijd van 99 jaar het andere onverdeelde aandeel in erfpacht onder voorwaarde, dat Godden jaarlijks fl. 2500 en een *royalty* van 1 pond sterl. per uitgevoerde ton zou betalen en jaarlijks een minimum van 2000 ton phosphaat moest uitvoeren, met dien verstande, dat het meerdere in één jaar uitgevoerd, zou komen in mindering der volgende jaren. Daar elke ton f 50 á f 60 winst opleverde, pakte Godden al spoedig de zaak zoo degelijk aan, dat hij veel meer uitvoerde, dan het bij contract bedongen minimum.

In 1895 werd de uitvoer geheel gestaakt. Doch Godden had in dien tusschentijd zooveel uitgevoerd, dat hij steunend op bovengenoemde clausule, wettelijk vóór 1945 niet weer tot eenige uitvoer kon verplicht worden. In die 20 jaar waren ruim 174.000 ton uitgevoerd. Het aandeel, dat door de oorspronkelijke plantagebezitters werd verkregen, werd op f 2,150.000 geschat, doch het aandeel in de winst voor den Heer Godden bedroeg zeker drie of viermaal meer. Bovendien had de uitvoer van Guano van Klein Curaçao hem ook nog 7 millioen opgeleverd.

Wij kunnen niet al de langdurige verwikkelingen van de Santa Barbarakwestie hier uitvoerig meedeelen.

Alleen dit nog: In 1892 werd door de talrijke erfgenamen het halve aandeel der familie Gorsira in Sta Barbara omgezet en ingebracht in een Vennootschap: de *Curaçaosche Maatschappij Santa Barbara*, bestaande uit 600 aandeelen elk van f 500. De Heer Cornelis Gorsira had voor zich alleen 187 aandeelen in deze vennootschap. Deze aandeelen waren reeds terstond tegen f 3000 per stuk verkoopbaar aan het Duitsche Syndicaat van de Firma Hauenschild te Hamburg plus nog andere zeer voordeelige voorwaarden. Tot in 1903 had de Heer C. Gorsira nog al zijn aandeelen in bezit en weigerde toen voorloopig op die condities in te gaan.

Vergissen wij ons niet, dan heeft hij ook later zijn aandeelen niet aan anderen overgedaan.

Zijn groot vermogen en wetenschappelijke aanleg stelde den Heer CORNELIS GORSIRA in staat zoowel aan zijn studielust en kunstzin, als aan zijn zucht tot reizen toe te geven.

Zijn studies bewogen zich voornamelijk op het terrein der ontdekkingsreizen van Spanjaarden, Portugeezen en Hollanders in West-Indië, vooral in zoover ook daarin het eiland zijner geboorte betrokken was Als vrucht dier studies schreef hij o. a. een reeks artikelen in *De Vrijmoedige* van 1886 en later, waarin hij blijk gaf al de oude schrijvers over het tijdvak der ontdekkingsreizen in West-Indië met kritischen blik te hebben doorgewerkt.

Men heeft ons verzekerd, dat de Heer C. Gorsira indertijd aan de Universiteit van Oxford ook nog den graad van *Bachelor of Arts* behaald heeft.

De Heer GORSIRA moet een rijke bibliotheek van zeldzame werken ter zijner beschikking hebben gehad, die hij in den loop der jaren nog steeds uitbreidde.

Bij de oprichting van het *Geschied- Taal- Land- en Volkenkundig Genootschap* op Curaçao in het jaar 1896 gaf hij onmiddellijk blijk van groote belangstelling en schonk eenige interessante oude boekwerken, voor de geschiedenis van onze kolonie van belang. Deze werken kwamen later in het bezit van onze Openbare Leeszaal en Bibliotheek.

Later bij het klimmen der jaren en het kwellen van de gebreken van den ouderdom verkocht hij zijn bibliotheek aan den Staat van Belgie, zoodat deze boekerij thans waarschijnlijk een deel uitmaakt van een der Staatsbibliotheken van Brussel.

Als resultaat van zijn liefde voor kunst en ethnographie, legde hij de rijke kunstverzameling aan, die nu nog in het woonhuis *Ararat*, tot museum ingericht, te bewonderen is.

Weinig Curaçaoënaars hebben uit puur liefhebberij en zucht tot vermeerdering hunner kennis zulke groote reizen gemaakt als de Heer C. Gorsira. Reeds ruim 35 jaar geleden verliet hij voor goed ons eiland, bereisde in de jaren 1893 — 1895 Egypte, Palestina, Syrië en den Libanon en omliggende landen en vestigde zich toen metterwoon voor goed te Brussel.

Bij het uitbreken van den oorlog trok hij van Brussel naar Engeland, en verbleef daar tot begin Juli 1922, toen het heimwee naar zijn geboortegrond hem weer naar Curaçao dreef, waar hij 19 Juli per *SS. Venezuela* aankwam.

Na zijn terugkomst verbleef hij in den eersten tijd ten huize van zijn broeder P. Gorsira op de plantage *Zuurzak*. Later toen zijn ziekte het noodzakelijk maakte, kwam hij naar de stad, en betrok toen het huis *Ararat*, waar hij Zondag overleed.

Met hem is een merkwaardig man en een hoogst verdienstelijk landgenoot ten grave gedaald. Anderen echter meer dan hij zelf hebben de voordeelen zijner ontdekking genoten.

Aan de hoog geachte familie betuigen wij onze oprechte deelneming.

Bekendmaking.

De verkoop van Juweelen en van Gouden en Zilveren voorwerpen, ter Spaar- en Beleenbank van Curaçao beleend van den **1n. Januari 1923** af tot en met **30n. Juni 1923** onder **No. 5238 E** tot en met **No. 4529 G**, zal plaats hebben op **Donderdag den 11 September** a. s. en volgende **Donderdagen.**

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao den 17 Augustus 1924.

De Voorzitter

1 H. J. COHEN HENRIQUEZ.

Wat anderen getuigen.

In het „Handelsblad" komt een beschouwing voor onder het opschrift: „Een tijd van overgang."

Met dien overgang doelt de schrijver — die als „men" wordt aangeduid — speciaal op de beweging, den herzieningsdrang, welke in de Protestantsche Kerken valt waar te nemen, nationaal en internationaal.

Maar dan brengt hij ook de Katholieke Kerk ter sprake en komt tot de volgende vergelijking:

„Het Protestantisme is thans sinds de dagen van Luther, Zwingli en Calvijn vier eeuwen oud geworden.

Onwillekeurig denkt men terug aan de eeuwen, toen de „Roomsch-Katholieke kerk" haar 400 jaren telde. 't Ware interessant dogmenhistorisch en kerkhistorisch een parallel te trekken om te trachten te verstaan wat is en wat wordt. Zou de generale drang tot nieuwe vormen, welke in de geheele Protestantsche wereld wordt aangetroffen, een geheel nieuwe (en rijpere) levensperiode van het Protestantisme inluiden? Zouden we in een overgangstijd tot een geheel nieuwe aera leven? Zou het Protestantisme uit de velerlei gebrokenheid van haar openbaringen tot dusver, zich opmaken om meer katholiek en meer internationaal te worden?

De Protestantsche kerken hebben tegenover zich de eveneens sterk in beweging zijnde Roomsch-Katholieke wereld. Daar is 't algemeen kenmerk dier beweging allerminst herziening.

De Roomsch-Katholieke kerk is door het instituut der Pauselijke onfeilbaarheid het meest conservatieve lichaam, dat er in de wereld is of ooit geweest is. Nochtans is er beweging fel en sterk. Het kenmerk dezer beweging is: wereldverovering. Het Romanisme — en dit is principieel en zedelijk en op zich zelfzelf genomen zeer zeker haar goed recht — maakt zich met verdubbelde energie op om het in deze 400 jaren aan het Protestantisme verloren terrein weer terug te winnen. Er ligt nieuwe hoop en nieuwe kracht in de wijze, waarop de Roomsch-Katholieke kerk zich in de laatste tijden werpt op deze taak.

De algemeene drang tot herziening in haar eigen kringen, welke de Protestantsche kerken over 't wereldrond beweegt, wordt dus omkneld en van buiten aangegrepen door de machtige hand van een organisatie, die met de majesteit van eeuwenoude doelbewustheid teruglokt en terugroept tot den schoot der heilige moederkerk.

Het zal de vraag zijn wat uit deze [illegible] Wij leven in een tijd van overgang, die allermerkwaardigst is."

Wij voor ons zouden sommige dingen anders zeggen dan ze in dit citaat gezegd worden. Maar opmerkelijk is 't in elk geval, een dergelijk betoog te lezen in een orgaan als het „Handelsblad".

Berichten uit de Kolonie.

Koop en verkoop.

Na het faillissement van de Sisalonderneming op *Malpais*, werd deze plantage onderhands verkocht.

Deze nieuwe eigenaar had al spoedig spijt over den koop en deed zijn eigendom weer van de hand. De nieuwe koopers, de Heeren H. Daal en Gilb. de Jong, werden het vorig jaar eigenaar voor ± fl 30,000 Deze week verkochten zij de plantage Malpais (*Mont pleasant*) met een zoet winstje voor de kapitale som van fl 115.000 aan de *Curaçaosche Petroleum Mv.*

—De Heer W. CLARK, de walkapitein van de *Lago Petroleum Co.*, waarvan wij in ons vorig nummer spraken, heeft nog geen beslissing genomen. Woensdagavond is hij per SS. *Brion* naar Aruba vertrokken, met het plan de *Boca San Nicolas* aldaar te bezichtigen en aan te koopen.

Inbreker.

Zondag nacht werden in een huisje aan de Klipstraat een paar vrouwen in hun slaap opgeschrikt door eenig geritsel en beweeg in hun kamer. Bij nader onderzoek bleek een vreemdeling onder de tafel te zitten met een groot mes in zijn handen. Een afgrijselijk gegil, waardoor de geheele buurt werd opgeschrikt, was het eerste gevolg van die ontdekking, waarna ze het huisje uitvluchtten. Uit de politiepost aan den Waterkant kwam dra hulptroepen opdagen, die den indringer gevangen namen en in arrest stelden. Deze vreemdeling is een Venezolaan. Met deze vangst is de bevolking nog geenszins gerust gesteld, want het blijkt, dat deze boosdoener *niet* dezelfde persoon is als diegene, welke onlangs op andere plaatsen met booze plannen was binnengedrongen.

Regen.

Na een week onderbreken kregen we in het begin dezer week weer een paar mooie regenbuien. Maandag morgen werd door de regenmeters in de stad 13 en 16 m.M. opgeteekend.

Ook de buitendistricten genoten dien morgen van den alles verkwikkenden regen. Alles staat buiten in een weelde van frisch groen.

Dinsdagmorgen weer 7 m.M. reg[en].

De zorgen en het geklaag over droo[gte] en gebrek aan drinkwater zijn v[er]stomd.

De Curaçaosche bevolking is w[eer] „hartje zonder zorg" en breekt z[ich] het hoofd niet meer over droogte [en] watervoorziening.

Er is weer volop drinkwater [...] waarom zich dan over de toekom[st] bezorgd maken.

Benoemingen.

Tot Pastoor van de Parochie v[an] Barber is benoemd de ZeerEer[w.] Pater M. LAMERS, terwijl Pastoor [...] JANSSENS, tot nu aan het hoofd d[ier] parochie, belast is met den bouw v[an] een kerkje met school op *Santa Marth[a]*.

De Eerw. Pater L. TOLENAAR, t[ot] dusver kapelaan van de H. Famili[e] kerk, gaat in dezelfde functie na[ar] Sta. Maria. De Eerw. Pater A. Ko[...]NEN verwisselt zijn standplaats v[an] de St. Annakerk naar de kerk van [de] H. Familie, terwijl de Eerw. Pater [...] DELLAERT diens plaats inneemt a[an] de St. Annakerk.

Goede reis.

A.s. Zondag zal de ZeerEerw Pate[r] I. de Bruin, Pastoor van Gustavia [op] het Fransche eiland St. Barthelem[y] (St. Barth's), met de Fransche bo[ot] *Macoris* via Guadaloupe weer daa[r]heen terugkeeren na een paar weke[n] verlof hier te hebben doorgebrach[t].

Avondschool.

Ter voldoening aan art. 2, al. 2. v[an] haar Statuten, is door den *Curaçao[sche]n R. K. Volksbond* weer opnieu[w] een Avondschool geopend voor *vo[l]wassen* leerlingen. Een vorige cursu[s] had zeer veel succès. Deze cursu[s] begint met 14 leerlingen onder leidin[g] van den Heer A. E. GOILO, onderwij[]zer. De lessen geschieden twee ma[al] per week, telkens van half 8 tot [10] uur 's avonds.

Een zilveren Priester-Jubilé.

Gisteren herdacht de Z. Eerw. Pate[r] Fr. Hendriks te midden van zijn parochianen van Philipsburg op Saint Martin het zilveren feest zijner priesterwijding.

Reeds sedert 24 Maart 1901 ver[]toeft Pastoor Hendriks in de Missi[e] van Curaçao, toen hij, na zich geruime[n] tijd daartoe in Spanje te hebben voorbereid, hier kwam als professor aan he[t] Groot-Seminarie van Scherpenheuvel, doch werd bij de opheffing daarvan wegens de revolutionaire woelingen i[n] Venezuela, aangesteld tot kapelaan te Pietermaai, ging April 1903 in dezelfde functie naar Sta Rosa en December van datzelfde jaar naar de Playa van Bonaire, waar hij bijna 2 jaar verbleef, om dien post te verwisselen met dien van Santa Maria en in Febr. 1906 met die van Pietermaai. Op Januari 1909 volgde zijn benoemin[g] tot Pastoor van Westpunt, wat hij, me[t] onderbreking van een jaar verlof i[n] Holland, bleef tot Januari 1913, toen hij in dezelfde functie overging naar de Playa van Bonaire. Na nog een jaar pastoraat op Montagne en een jaar verlo[f] in Holland, werd hij bij zijn terugkomst in Mei 1923 benoemd tot pastoor van St. Martin.

Die dorre opsomming van datums zegt alleen dat Pastoor Hendriks i[n] die lange jaren op tal van plaatsen in onze Missie is werkzaam geweest. Doch al die parochies getuigen e[n] herinneren zich vol dankbaarheid, hoe zeer naast het hooger opbloeien van het godsdienstig leven aan Pastoor Hendriks de luister van het huis Gods ter harte ging. Overal op al zijn standplaatsen werkte hij tot verfraaiing van het inwendige va[n] het kerkgebouw, voor den luister en praal der liturgische plechtigheden. Moge ook de parochianen van St. Martin nog lang genieten van de talenten en den priesterlijken ijver van hun herder, opdat ook onder zijn pastoraat zij weer een reuzeschrede verder mogen zetten op den weg van waardeering en beleving hunner godsdienstplichten.

Aan den jubileerenden pastoor en zijn parochie onze hartelijke gelukwenschen.

Het Eeuwfeest van Mgr. M. J. Niewindt.

In plaats van op den eigenlijken gedenkdag den 27 Aug., zal het eeuwfeest op Zondag 24 Aug. gevierd worden. Die feestviering is uitsluitend kerkelijk en godsdienstig.

Daarom zal een triduum de geloovigen voor dien plechtigen dag voorbereiden. Het wordt geopend Woensdag 20 Augustus des avonds ten 7 uur in de St. Annakerk van Otrabanda en de volgende dagen voortgezet. Des avonds ten 7 uur Predikatie en des morgens in de H. Mis van 5 uur een korte onderrichting door den Nestor van de Curaçaosche Clergé, den Zeer Eerw. Pater J. VAN DER VEER, Pastoor van Santa Rosa.

Zondagmorgen 24 Aug. onder de vroegmis Generale Communie Ten 9 uur Pontificale Hoogdienst en 's avonds 6½ uur Pontificaal Lof en Preek door Z.D.H. Mgr. VUYLSTEKE. De aard van dit feest en de plicht van dankbaarheid en waardeering jegens Mgr. NIEWINDT voor zijn grootschen apostolischen arbeid op Curaçao moge alleen reeds voldoende aansporing zijn voor de geloovigen om de oefeningen van dit Triduum getrouw bij te wonen.

Saint Martin.

Philipsburg, den 29n. Juli 1924.

La Fête Nationale: Dit is te Ma-got (op het Fransche gedeelte) dit iar met groot *éclat* gevierd. Bij ge-rek aan vuurwerk en kruit, dat in uadeloupe bijtijds besteld, evenwel let op tijd was aangekomen, moesten e feestelijkheden tot den 21n. dezer itgesteld worden. Op dien dag, te-ens de herdenkingsdag van Schoelcher, den Franschen slavenbevrijder, wamen de lui van beide gedeelten an het eiland te Marigot bijeen om n *right royal time* te houden. peeches door den Maire, den Adjunct-aire, den Rechter en twee leden van en landraad (*Conseil Municipal*) erden gehouden ter herdenking van et innemen van *La Bastille* en het lbrachte werk van den beroemden *Schoelcher*. Merkwaardig was de rede van den Adjunct-Maire, den Heer Daniel Hodge, die in welgekozen be woordingen den Heer Gezaghebber een hartelijk welkom toeriep. Hij was ook de eenige, die zijn speech niet voorlas, doch de buitengewone gave bezat à l'improviste te spreken. Het vuurwerk, dat in Frankrijk vervaardigd werd, was iets buitengewoons. Onder den grooten toeloop van menschen was er niet een die zich aan dronkenschap te buiten ging. Zelfs bij de openbare danspartij was er niets onberispelijks af te keuren.

Alles was ordelijk, zooals het betaamde. De acht alhier in werkenden staat verkeerende automobielen waren dag en nacht onderweg tusschen de dorpen Philipsburg en Marigot. De respectievelijke ingezetenen fraterniseerden in die dagen met elkaar.

Een gouden jubilares.

Op Zaterdag 30 Augustus a.s. viert de Eerw. Zuster Gabriela, Dominicanes op Saint Martin het *gouden* feest harer Professie.

De Eerw. Zuster Gabriela, in de wereld Mejuffrouw Maria Braun werd geboren te Rotterdam op 30 Maart 1851. In 1873 trad zij te Schiedam in de Congregatie der ZZs. Dominicanessen en legde op 30 Aug. 1874 haar religieuse beloften af. Reeds te voren van haar 15e jaar af was zij al bij het onderwijs betrokken, zoodat zij nu op 73 jarigen leeftijd een staat van dienst kan aanwijzen, waarmede hier in kolonie zeker geen andere met haar zal kunnen wedijveren. Na haar professie bleef zij aan het onderwijs in Holland verbonden, tot dat op 5 Mei 1892 zij met nog 5 andere gezellinnen naar Curaçao vertrok, die zich den 6 Juni op Sta. Rosa vestigden voor de leiding van het Jongensweeshuis, eenige jaren te voren door Pastoor Frie O.P. gesticht.

Op het einde van 1897 namen de Italiaansche Paters Salesianen de zorg voor dit Weeshuis op zich, zoodat Zr. Gabriela met haar gezellinnen maar weer den reisstaf ter hand namen en nu naar St. Martin vertrokken, waar zij den 1 Dec. 1897 aankwamen, om daar de onderwijskrachten ook voor de beide andere eilanden Saba en St. Eustatius te versterken. Ook daar was zij sedert dien met evenveel liefde en de grootste toewijding voor het onderwijs der jeugd werkzaam, tot dat in 1920 haar hooge leeftijd haar wel recht gaf op rust. Toch bleef zij bij onverwachte ziekte of sterfgeval van andere schoolkrachten steeds tijdelijk als invaller dienst doen.

Sinds een paar jaar echter wordt die zware taak niet meer van haar gevraagd. Rust en niets doen zijn haar echter niet bekend. Vroeger in haar vrije uren reeds maakte zij zich reeds verdienstelijk door haar talent van boekbinden, te meer gewaardeerd daar dit vak door niemand op die eilanden beoefend werd. Zelfs nu nog op haar hooge leeftijd houdt zij zich daarmede bezig. Zelfs het Gouvernement stelt haar bekwaamheid op dit gebied op prijs en maakt er herhaaldelijk gebruik van.

Werkelijk die goede Zuster Gabriela heeft tijdens haar leven haar brood niet in ledigheid gegeten.

God zal haar daarvoor beloonen. Doch wij wenschen haar nog een gelukkigen tevreden ouden dag, en lust in het werk, alvorens de eeuwige rust en de overgankelijke glorie in te gaan. Onze hartelijke gelukwenschen begeleiden haar op dien blijden feestdag.

Santa Maria.

In de parochie van Santa Maria ontvingen de vorige week Zaterdag 224 kinderen voor de eerste maal de H. Communie, terwijl in den namiddag door Z. D. H. Mgr. Vuylsteke aan 276 kinderen en enkele volwassenen het H. Vormsel werd toegediend.

Cur. Petr. Mij.

De afgeloopen maand Juli verbeterde de vloot der C. P. M. haar vorig record. Gedurende die maand werden door haar lichters en tankschepen in het geheel 99 reizen naar Maracaibo gemaakt tot aanvoer van ruwe petroleum.

Een succès.

Eenige maanden geleden haalden wij uit *Het Handelsblad* het gezag aan van een leeraar bij het Openb. Onderwijs, lid der examencommissie, die als reden voor het groot succès bij de jaarlijksche examens in de Zuidelijke Provincies opgaf, dat aan de katholieke kweekscholen met meer ijver en ernst gestudeerd wordt.

De examens van dit jaar hebben dit weer opnieuw voldingend bewezen.

Alle candidaten slaagden aan de Kweekscholen der Eerw. Fraters te Tilburg (32) en der Eerw. Zusters te Oirschot (11), te 's-Hertogenbosch Marienburg (20) en Choorstraat (11), te Nijmegen Filles de la Sagesse (10) en te Neerbosch Zusters Dominicanessen (11) voor de akte Lager Onderwijs; en aan de Kath. hoogere Handelsscholen te Waalwijk (13); en Den Bosch St Janslyceum (8) voor het eindexamen.

De markt van New-York.

Van den 11 tot den 25 Juli was de stand der Curaçaosche export-artikelen op de markt van New-York als volgt:

Dividivi: De markt stil. Op het oogenblik werden 100 ton tegen den prijs van 42,50 dollars per ton aangeboden, doch de koopers believen niet hooger dan 41 dls. te gaan. Toch is er hoop, dat bij een flink aanbod misschien die prijs kan verbeterd worden.

Geitenvellen: De prijs voor dit artikel afkomstig uit onze kolonie blijft normaal op 21 tot 24 cts. per pond.

Aloë: De laatste verkoopen werden tegen den prijs van 8½ cts, afgesloten.

Ook waren er aanbiedingen tegen 9 tot 9½ cts. per pd., wat de koopers evenveel niet genegen waren te betalen. Desondanks zijn de makelaars van meening, dat bij vasthouden aan dien prijs, zij ook die prijzen zullen kunnen bedingen.

Officiëele Berichten.

Aan Mej. S. D. Roos, onderwijzeres voor handwerken op Aruba, is tot herstel van gezondheid twee weken verlof verleend.

Aan den hoofdagent van politie L. Bouwman is tot herstel van gezondheid veertien dagen verlof verleend.

Aan den seinwachter alhier L. J. Zimmerman is wegens onafgebroken dienst een jaar verlof verleend.

Aan den brievenbesteller alhier M. Merien is tot herstel van gezondheid veertien dagen verlof verleend.

De tijd. agent van politie 2e klasse J. H. Moret is uit 's lands dienst ontslagen.

De Gouverneur heeft bepaald, dat de verjaardag van Hare Majesteit de Koningin, die dit jaar op een Zondag valt, op den 1sten September a. s. op de volgende wijze zal worden gevierd:

1o. bij zonsopgang zullen de vlaggen op de forten van dit eiland, op de openbare gebouwen en op de gouvernementsvaartuigen, welke binnen deze haven liggen, worden geheschen, terwijl zij met zonsondergang zullen worden gestreken.

2o. de Gouverneur zal des voormiddags te tien uur audientie verleenen ten Gouvernementshuize.

Ontvangen

van de firma S. E. L. Maduro & Sons een nieuwe tijdtafel van Sept. tot en met Dec. van de Stoomschepen der *Red-D-line*.

En van de *Koninklijke West Indische Maildienst* een tijdtafel van de Suriname-lijn van Juni 1924—Jan. 1925.

Liga de Socorro.

De trekking van de 3de serie der geldloterij, waarvoor bij Gouvernements-beschikking van 29 Januari 1924 No. 122 vergunning is verleend zal plaats hebben op Donderdag den 21sten Augustus ten 9 uur in de zaal van den Kolonialen Raad op het Stadhuis, alhier.

De administrateur

E. E. Fowler.

Curaçao 14 Aug. 1924.

BUITENLAND.

Amerika.

De democratische partij in Amerika is er eindelijk in geslaagd een candidaat aan te wijzen voor het presidentschap. Het is een oud-gezant onder Wilson in Londen, Davis, die als candidaat der democraten Coolidge, die opnieuw door de republikeinen is gesteld, het bezit van het Witte Huis te Washington zal betwisten.

Ongetwijfeld is deze keus van groote beteekenis, want de democraten maken ditmaal weer een zeer goede kans voor het presidentschap.

De positie van Coolidge is niet weinig geschokt door de olieschandalen, waarin de republikeinsche partij op een zeer onverkwikkelijke wijze is betrokken geworden, door tal van politieke persoonlijkheden, die lid waren van de republikeinsche regeering.

En ofschoon de herrie over dit olieschandaal niet meer zoo groot is, toch is er nog voldoende brandstof om een aardig vuur te onderhouden, dat straks in de presidentieele verkiezingscampagne geweldig zal worden opgestookt. De democraten zullen dan ook niet aarzelen de Teapot-dom-schandalen, tot den inzet van den verkiezingsstrijd te maken, en bij de opening van de democratische conventie, eenige weken geleden, werd dan ook een resolutie aangenomen, waarin verklaard werd dat sinds het aftreden van Wilson (die ook democraat was) er corruptie in de regeering gekomen is en het omverwerpen van het republikeinsche bewind de eenige hoop is voor een zuivering van de politiek.

Maar ook bij de Demokraten is het lang geen pais en vree.

Onder de gedelegeerden, die te New-York waren bijeengekomen voor de Demokratische Nationale Conventie heerschte consternatie en onzekerheid.

Merkwaardig voor ons katholieken is deze keuze nog in 't bijzonder, omdat er duidelijk uit gebleken is, dat in het land van de vrijheid toch een katholiek niet kan klimmen tot het hoogste ambt in den staat. Theoretisch natuurlijk wel, maar ook hier bleek weer de verdraagzaamheid op godsdienstig gebied bij andere veeten zóó klein, dat de katholieke candidaat ondanks zijn zeer bijzondere aanbevelingen niet de meerderheid kon halen.

In bladen van allerlei richting werd de katholieke gouverneur van New York, Mr. Smith, genoemd als de meest populaire en meest bekwame candidaat voor dezen hoogen post en op het congres wist niemand tegen hem iets in te brengen dan de Ku Klux Klan, dat hij katholiek was.

Katholiek te zijn is dus ook in de Vereenigde Staten geen aanbeveling om vooruit te komen.

Ook het feit, dat hij een bezadigde drankpolitiek voorstaat en onvervaard wil optreden tegen de beruchte Ku Klux Klan, bezorgt hem heel wat tegenstanders.

De *„Daily Mail"* stelt de vraag of een katholiek als president van de Ver. Staten kan gekozen worden. Het blad vervolgt dan: De Katholieken bekleeden in de republiek andere eminente posities, maar voor het presidentschap is nooit een ander dan iemand van protestantschen huize kandidaat gesteld. Door een curieuzen samenloop van omstandigheden overschaduwt het godsdienstig vraagstuk alle andere.

Omtrent de kandidatuur van Smith merkt het blad op: Hij is ontegenzeglijk een der knapste politici en staatslieden. Scherpe waarnemers van de Amerikaansche politiek aarzelden dan ook niet te verklaren. dat indien politici den moed hadden hem voor te dragen, hij zou gekozen zijn, maar eenstemming waren zij er van overtuigd, dat deze moed wel zou ontbreken.

„Ik heb tal van gedelegeerden uit het Westen en midden-Westen gesproken," zegt de berichtgever, die „verklaren, dat zij onmogelijk naar huis kunnen gaan met de opdracht de verkiezing van een Katholiek als president te bepleiten. Zij bevestigen, dat de K. K. K. in deze kwestie vooral een machtige rol speelt."

Daarentegen beval de *„New-York World"*, het leidende orgaan der demokraten, de kandidatuur van Smith onomwonden aan. Mac Adoo werd als een kandidaat „begeerig naar macht en geld" verworpen.

Wat betreft het program, waarmee de demokratische partij voor de kiezers zal treden, verwacht men o.m. de volgende programpunten:

1. krachtige goedkeuring van een toetreding van de Ver. Staten tot het Wereld Gerechtshof;

2. goedkeuring van den Volkenbond, zonder dat de verplichting wordt erkend, dat de Ver. Staten er zich ook onmiddelijk bij aansluiten (oud-minister Baker wil dadelijk toetreden);

3. verklaring, dat er zeer krachtige maatregelen moeten worden genomen tot beperking der immigratie, waarbij echter „het onhandige diplomatieke beleid" ten dezen van de republikeinen zal worden gelaakt;

4. nog verder gaande beperking der wapeningen;

5. toezegging aan Porto Rico, dat het op den duur als staat in de Unie zal worden opgenomen;

6. stilzwijgen omtrent het vraagstuk der betrekkingen tusschen de Ver. Staten en Rusland.

Ook omtrent de *Ku-Klux-Klan* (waartegen de Republikeinen zich wèl uitspraken) zullen de Demokraten een voorzichtig stilzwijgen bewaren.

Het *Berl. Tagebl.* vernam uit New-York, dat er onder de Amerikaansche Katholieken groote ontstemming heerschte over het verloop van den democratische partijdag. Zij ergerden zich aan de halfheid, waarmede aldaar tegen de *Ku Klux Klan* opgetreden werd en er zou volgens den correspondent zelfs sprake zijn van het vormen eener eigen Katholieke partij. Wat op zijn minst nader afgewacht moet worden.

Inmiddels hebben de verhoudingen zich nog toegespitst, omdat de *Ku Klux Klan* een nieuwe gewelddaad gepleegd heeft tegen een bewoner van Rocheford, die tot het Katholicisme was overgegaan. De man werd opgelicht, drie weken op water en brood gevangen gehouden en tenslotte vrijgelaten, nadat men hem drie maal op voorhoofd en borst gebrandmerkt had met de drie letters K. K. K.